

सुधारपत्र क्र. १०४ दिनांक ०८ / ०१ / २०२६
(म.रा.वि.वि.कं.मर्या. वर्गीकरण व सेवाप्रवेश विनियम - २००५)

विषय: दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ अनुसार सरळसेवा पदभरती व पदोन्नतीमध्ये दिव्यांग आरक्षण अंमलबजावणीची कार्यपध्दती.

- संदर्भ:** १) वर्गीकरण व सेवाप्रवेश विनियम-२००५ चे सुधारपत्र क्र.८७ दि.०९.०८.२०२१.
२) वर्गीकरण व सेवाप्रवेश विनियम-२००५ चे सुधारपत्र क्र.९५ दि.१५.०१.२०२४.
३) वर्गीकरण व सेवाप्रवेश विनियम-२००५ चे सुधारपत्र क्र.९७ दि.०८.१०.२०२४.

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ अनुसार महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, यांचेकडून पारित करण्यात आलेल्या शासन निर्णय क्र. दिव्यांग २०१८/प्र.क्र.११४/१६अ दि.२९.०५.२०१९ अन्वये सरळसेवा पदभरती व शासन निर्णय क्र.दिव्यांग २०२२/प्र.क्र.८३/१६-अ दि.२०.०४.२०२३ अन्वये वेतनगट ४ ते वेतनगट १ मधील निम्नस्तरापर्यंत पदोन्नतीकरीता दिव्यांग आरक्षणाबाबत मार्गदर्शक सूचना पारित करण्यात आलेल्या आहेत. सदरच्या सूचना अनुक्रमे म.रा.वि.वि.कं.मर्या., वर्गीकरण व सेवाप्रवेश विनियम-२००५ चे सुधारपत्र क्र.८७ दि.०९.०८.२०२१ व सुधारपत्र क्र.९५ दि.१५.०१.२०२४ अन्वये कंपनीमध्ये अंगिकृत करण्यात आलेल्या आहेत.

२. आता, महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. दिव्यांग २०२५/प्र.क्र.६७/आरक्षण-१ दि.३१.०७.२०२५ अन्वये यापूर्वी दि.२९.०५.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिव्यांगांकरीता सरळसेवा पदभरतीसाठी विहित केलेल्या अंमलबजावणीच्या कार्यपध्दतीमध्ये सुधारणा करण्यात आलेल्या आहेत. तसेच दिव्यांग प्रकारांचा गट-क मध्ये नैसर्गिक अंगदोष किंवा मज्जासंस्थेचा त्रास नसलेली मणक्याची विकृती किंवा मणक्याची दुखापत (Spinal Deformity and Spinal Injury without any neurological/limb dysfunction) या दिव्यांगत्वाचा नव्याने समावेश केलेला आहे. या अनुषंगाने सक्षम अधिकारी यांनी म.रा.वि.वि.कं.मर्या., वर्गीकरण व सेवाप्रवेश विनियम २००५, मधील परिशिष्ट - 'ठ' (Appendix-J) सुधारीत करण्यास मंजूरी प्रदान केलेली आहे.

३. सबब, सुधारपत्र क्र.८७ दि.०९.०८.२०२१ व सुधारपत्र क्र.९५ दि.१५.०१.२०२४ अधिक्रमित करण्यात येत असून म.रा.वि.वि.कं.मर्या.वर्गीकरण व सेवाप्रवेश विनियम २००५ चे सुधारीत परिशिष्ट - 'ठ' (Appendix-J) सोबत जोडलेल्या जोडपत्र - 'अ' नुसार राहिल.

४. सदरचे सुधारपत्र निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून लागू करण्यात येत असून कंपनीच्या e-Library वर उपलब्ध करण्यात आलेले आहे.

सोबत : जोडपत्र 'अ'

(भूषण कुलकर्णी)

मुख्य महाव्यवस्थापक (मासं)

प्रत सविनय सादर:

- १) संचालक (वित्त)/(संचलन)/(मासं)/(प्रकल्प)/(वाणिज्य) म.रा.वि.वि.कं.मर्या., सांघिक कार्यालय, मुंबई.
- २) सह व्यवस्थापकीय संचालक, म.रा.वि.वि.कं.मर्या. प्रादेशिक कार्यालय छत्रपती संभाजीनगर/कल्याण.
- ३) कार्यकारी संचालक (वित्त व लेखा)/(वितरण)/(पायाभूत आराखडा)/(विशेष प्रकल्प)/(मासं)/(सुवअं)/ म.रा.वि.वि.कं.मर्या., सांघिक कार्यालय, मुंबई.
- ४) प्रादेशिक संचालक, म.रा.वि.वि.कं.मर्या. प्रादेशिक कार्यालय पुणे/नागपूर.

प्रत सस्नेह रवाना:

- १) मुख्य महाव्यवस्थापक (तां/आ)/(सांघिक वित्त)/(अंतर्गत लेखा परिक्षण)/(सांघिक लेखा)/(माहिती तंत्रज्ञान)/ मुख्य विधी सल्लागार/मुख्य तपास अधिकारी/ कंपनी सचिव म.रा.वि.वि.कं.मर्या.,सांघिक कार्यालय, मुंबई.
- २) मुख्य महाव्यवस्थापक (प्रवसु) म.रा.वि.वि.कं.मर्या.,नाशिक.
- ३) मुख्य अभियंता (स्थापत्य), स्थापत्य परिमंडल, म.रा.वि.वि.कं.मर्या., मुंबई.
- ४) सर्व मुख्य अभियंता, म.रा.वि.वि.कं.मर्या., मुंबई. (सांघिक कार्यालय/क्षेत्रीय कार्यालय)

प्रत रवाना:

- १) महाव्यवस्थापक (मासं)/(मासं-मासंव्यप्र)/(नियोजन), म.रा.वि.वि.कं.मर्या.,सांघिक कार्यालय, मुंबई.
- २) मुख्य औद्योगिक संबंध अधिकारी/मुख्य जनसंपर्क अधिकारी, म.रा.वि.वि.कं.मर्या.,सांघिक कार्यालय, मुंबई.
- ३) मा.अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक यांचे विशेष कार्य अधिकारी, म.रा.वि.वि.कं.मर्या.,सांघिक कार्यालय, मुंबई.

परिशिष्ट - 'ठ'

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ अनुसार कंपनीतील पदांवर शारीरिकदृष्ट्या दिव्यांग व्यक्तींसाठी ४ टक्के आरक्षणाबाबतच्या तरतुदी

अ) सरळसेवा भरती:

१. दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ मधील तरतुदीनुसार विहित प्रमाणात दिव्यांगत्व असणाऱ्या व्यक्तींना पद आणि सेवेमध्ये आरक्षणासंदर्भात कलम २(r) मध्ये परिभाषित केल्याप्रमाणे, दिव्यांग व्यक्तींसाठी कंपनीच्या सेवेत प्रवेशासाठी दिव्यांगांच्या खाली नमूद करण्यात आलेल्या पाच गटापैकी गट अ, ब, क साठी प्रत्येकी १% तसेच गट ड व इ साठी १% या प्रमाणे ४% आरक्षण विहित करण्यात येत आहे. सरळसेवा भरतीमध्ये विहित दिव्यांगत्व असणाऱ्या सर्व संवर्गांसाठी रिक्त पदाच्या ४% पदे दिव्यांग व्यक्तींसाठी आरक्षित ठेवण्यात यावीत.

अ.क्र.	गट	दिव्यांग प्रकार	आरक्षणाची टक्केवारी
१	अ	अंध / अल्पदृष्टी	१%
२	ब	कर्णबधीरता अथवा ऐकू येण्यातील दुर्बलता	१%
३	क	अस्थीव्यंगता / मेंदुचा पक्षघात (Cerebral Palsy) / कुष्ठरोग मुक्त (leprosy cured) / शारिरिक वाढ खुंटणे (dwarfism) / आम्ल हल्लाग्रस्त (acid attack victims) / स्नायु विकृती (muscular dystrophy) / नैसर्गिक अंगदोष किंवा मज्जासंस्थेचा त्रास नसलेली मणक्याची विकृती किंवा मणक्याची दुखापत (Spinal Deformity and Spinal Injury without any neurological / limb dysfunction)	१%
४	ड	स्वमग्नता (Autism) / मंदबुद्धी किंवा आकलन क्षमतेची कमतरता (Intellectual Disability) / विशिष्ट शिक्षण अक्षमता (Specific learning disability) / मानसिक आजार (Mental illness)	१%
५	इ	वरील अ ते ड अंतर्गत नमूद दिव्यांगत्व प्रकारांपैकी एकापेक्षा जास्त दिव्यांगत्व असलेल्या बहुविकलांगता प्रकारांसाठी सुनिश्चित करण्यात आलेल्या पदासाठी पात्र व्यक्ती. यामध्ये कर्णबधीर-दृष्टीहीनता (deaf-blindness) चा समावेश आहे.	१%

२. पदांची गणना -

- i) वेतनगट १ ते ४ मधील पदांची गणना करतांना, त्या भरती वर्षातील त्या त्या गटातील सर्व संवर्गातील सरळसेवेच्या कोट्यातील रिक्त पदांच्या संख्येवर निश्चित करावी. असे करतांना त्या त्या गटातील दिव्यांगांसाठी एकाच आस्थापनेतील सुनिश्चित करण्यात आलेल्या संवर्गातील रिक्त पदे व सुनिश्चित करण्यात आलेल्या संवर्गातील रिक्त पदे विचारात घेण्यात यावीत.
- ii) भरतीसाठी ७ रिक्त पदे उपलब्ध होत असल्यास त्यातील १ पद दिव्यांगांसाठी आरक्षित करण्याबाबतची अट रद्द करण्यात येत आहे.
- iii) एखाद्या संवर्गात / गटात दिव्यांगत्वाच्या सर्व प्रकारांसाठी पदे सुनिश्चित केली असली किंवा कमी प्रकारांसाठी पदे सुनिश्चित केली असली तरी जेवढ्या प्रकारासाठी पदे सुनिश्चित केली आहेत, त्यासाठीचे एकूण आरक्षण ४% एवढेच (सरळसेवेच्या कोट्यातील पदांवर) राहिल. कमी प्रकारासाठी पदे सुनिश्चित केली म्हणून आरक्षणाचे एकूण प्रमाण कमी करण्यात येणार नाही.

३. **पद सुनिश्चितीकरणस अपवादः** - उपरोक्त तरतुदीनुसार एखाद्या विभागातील पद आरक्षित करणे शक्य होणार नसल्यास याबाबतीत सूट देण्याबाबतच्या तरतुदी दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियमाच्या कलम ३४ मध्ये नमूद केलेल्या आहेत. त्यानुसार एखाद्या संवर्गास त्या पदाच्या कामाचे स्वरूप व जबाबदाऱ्या विचारात घेऊन दिव्यांग व्यक्तीसाठी पद (सुनिश्चितीकरणातून) आरक्षणातून आस्थापनेवरील सर्व संवर्गासाठी किंवा काही संवर्गासाठी सूट घ्यावयाची असल्यास तसा प्रस्ताव संपूर्ण समर्थनासह शासनाच्या संबंधीत विभागाच्या सहमतीने संयुक्तिक आदेश निर्गमित करण्यात येतील.
४. **अनारक्षित पदांवर दिव्यांग व्यक्तींची नियुक्ती:-** दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्यात आलेल्या पदावर दिव्यांग व्यक्तीस गुणवत्तेच्या आधारावर निवडीस पात्र ठरत असल्यास व त्यांचेसाठी पद आरक्षित नसले तरी नियुक्तीसाठी अपात्र ठरविता येणार नाही. जर दिव्यांग उमेदवारांची इतर उमेदवारांप्रमाणेच व प्रचलित नियमाप्रमाणे दिव्यांग उमेदवारांना देण्यात आलेल्या सवलतीचा लाभ न घेता एखाद्या पदावर निवड झाली असेल अशा उमेदवारांची गणना दिव्यांगासाठी आरक्षित जागेवर करण्यात येऊ नये व दिव्यांगासाठी आरक्षित पदे / पद इतर दिव्यांग उमेदवारांमधून भरण्यात यावीत.
५. **दिव्यांगाचे प्रमाणपत्र :-** दिव्यांगाचा लाभ घेवू इच्छिणाऱ्या व्यक्तीने सक्षम प्राधिकाऱ्याचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. निवड प्रक्रीये दरम्यान अथवा नियुक्तीच्या दरम्यान तसेच नियुक्तीनंतर अथवा पदोन्नती दरम्यान दिव्यांगत्व संशयास्पद वाटल्यास दिव्यांग प्रमाणपत्राची तपासणी / फेरतपासणी करण्याचे अधिकार नियुक्ती प्राधिकाऱ्याला राहतील. दिव्यांगांच्या प्रमाणपत्राबाबत सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिनांक १४.०९.२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ अनुसार दिव्यांगत्व तपासणी, मुल्यमापन व प्रमाणपत्र वितरणासाठी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी. पदोन्नतीप्रमाणेच सरळसेवा पदभरतीमध्ये कोणत्याही दिव्यांग उमेदवारास तात्पुरत्या दिव्यांगत्व प्रमाणपत्राच्या आधारे दिव्यांग आरक्षणाचा लाभ अनुज्ञेय राहणार नाही.
६. **वयोमर्यादा:** - दिव्यांग व्यक्तीसाठी सेवा प्रवेशासाठी कमाल वयोमर्यादा वय वर्षे ४५ इतकीच राहिल.
७. **बिंदूनामावली (रोस्टर) राखणे:-** प्रत्येक संवर्गासाठी दिव्यांग व्यक्ती सरळ सेवा भरतीच्या पदासाठी १०० बिंदू नामावलीची स्वतंत्र नोंदवही ठेवावी. यापूर्वी ३% आरक्षणाप्रमाणे दिव्यांग व्यक्तीसाठी बिंदू नामावलीतील बिंदू क्रमांक १, ३४ व ६७ निश्चित करण्यात आले होते. परंतु आता दिव्यांगांच्या ४% वर्गवारी असल्याने बिंदूनामावली राखण्यास सुसूत्रता यावी म्हणून क्रमांक १, २६, ५१ व ७६ बिंदू सरळसेवेकरीता निश्चित करण्यात येत आहेत.

वरील बिंदूंची विभागणी खालील ४ गटात करण्यात यावी.

अ.क्र.	बिंदूंची विभागणी	वेतनगट १ ते ४ सरळ सेवेकरीता निश्चित बिंदू
१.	गट - १ बिंदु क्र. १ ते २५	१
२.	गट - २ बिंदु क्र. २६ ते ५०	२६
३.	गट - ३ बिंदु क्र. ५१ ते ७५	५१
४.	गट - ४ बिंदु क्र. ७६ ते १००	७६

- (१) बिंदू क्रमांक १, २६, ५१, ७६ दिव्यांगासाठी निश्चित करण्यात येत असून, त्यावर दिव्यांगांच्या प्रकारानुसार त्यांच्यासाठी सुनिश्चित करण्यात आलेल्या पदावर दिव्यांग व्यक्तीच्या क्रमांकावर त्यांच्या प्रवर्गानुसार त्यांचा बिंदू निश्चित होत असेल तेथे त्यांचा समावेश करण्यात यावा. एखाद्या पदासाठी दिव्यांगाचा कोणताही एकच प्रकार सुनिश्चित असल्यास गट १ मधील बिंदू पासून सुरूवात करावी. एकापेक्षा जास्त प्रकारातील पदे सुनिश्चित असल्यास १) अंध / अल्पदृष्टी २) कर्णबधीरता अथवा ऐकु येण्यातील दुर्बलता ३) अस्थीव्यंगता / मेंदुचा पक्षघात (Cerebral Palsy) / कुष्ठरोग मुक्त (leprosy cured) / शारिरिक वाढ खुंटणे (dwarfism) / आम्ल हल्लाग्रस्त (acid attack victims) / स्नायु विकृती (muscular dystrophy) नैसर्गिक

अंगदोष किंवा मज्जासंस्थेचा त्रास नसलेली मणक्याची विकृती किंवा मणक्याची दुखापत (Spinal Deformity and Spinal Injury without any neurological / limb dysfunction) ४) स्वमग्नता (Autism) मंदबुद्धी किंवा आकलन क्षमतेची कमतरता (Intellectual Disability) / विशिष्ट शिक्षण अक्षमता (Specific learning disability) / मानसिक आजार (Mental illness) ५) वरील १ ते ४ मध्ये नमूद दिव्यांगत्व प्रकारांपैकी एकापेक्षा जास्त दिव्यांगत्व असलेल्या बहुविकलांगता प्रकारांसाठी सुनिश्चित करण्यात आलेल्या पदासाठी या क्रमाने आळीपाळीने आरक्षित राहिल याची खातरजमा करावी.

- (२) जरी बिंदू क्रमांक १, २६, ५१, ७६ दिव्यांग व्यक्तीसाठी आरक्षित असले तरी उक्त बिंदूवर त्यांचा समावेश होत नसल्यास त्यांच्यासाठी आरक्षित गटातच त्यांना दर्शविण्याची दक्षता घ्यावी. एखाद्या वेळी गट १ मधील १ ते २५ बिंदू वर काही कारणास्तव उमेदवाराचा समावेश करणे शक्य होत नसल्यास गट २ मधील दोन बिंदूंचा सुयोग्य वापर करण्यात यावा. म्हणजेच एका गटात बिंदू राखीव ठेवणे काही कारणास्तव शक्य न झाल्यास तो पुढीलगटात समावेश करणे आवश्यक राहिल. १०० बिंदू नामावली पूर्ण झाल्यास पुन्हा पहिल्या बिंदूपासून गणना सुरु करावी. बिंदू नामावलीचा नमुना "प्रपत्र अ" सोबत देण्यात आला आहे.

८. दिव्यांगांसाठी आरक्षित पदे पुढील भरती वर्षात ओढणे व अंतर्गत परिवर्तनाने पदभरती करणे :-

- (१) प्रत्येक भरती वर्षात दिव्यांगांसाठी विहित आरक्षणानुसार पदभरतीमध्ये आरक्षण ठेवावे.
- (२) संबंधित पदभरती प्रक्रियेत दिव्यांगांसाठी आरक्षित करण्यात आलेल्या पदासाठी विहित दिव्यांगत्व असलेली पात्र दिव्यांग व्यक्ती उपलब्ध झाली नाही तर असे पद दिव्यांग व्यतिरिक्त उमेदवारामधून गुणवत्तेवर भरण्यात यावे व दिव्यांग प्रकाराचा अनुशेष पुढे ओढण्यात यावा.
- (३) पुढील भरतीच्या जाहिरातीमध्ये "अनुशेष म्हणून पुढे ओढण्यात आलेल्या दिव्यांग प्रकारचा पात्र उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास असे पद अन्य दिव्यांग प्रकारातून अंतर्गत परिवर्तनाने भरण्यात येईल. तसेच अंतर्गत परिवर्तनासाठी देखील दिव्यांग उमेदवार उपलब्ध झाला नाही तर असे पद दिव्यांग व्यतिरिक्त अन्य उमेदवारामधून भरण्यात येईल व सदर पद अंतर्गत परिवर्तनाने भरले तरी दिव्यांग आरक्षणाने भरले असे समजण्यात येईल". असे स्पष्ट नमूद करावे.
- (४) असे करताना मागील भरती वर्षातील अनुशेषाच्या जागा प्रथम भरण्यात याव्यात व चालू भरती वर्षातील जागांवर सुयोग्य दिव्यांग प्रकाराचा उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर अनुशेष पुढे ओढण्यात यावा.
- (५) पुढील भरती वर्षात दिव्यांग व्यतिरिक्त उमेदवारामधून पद भरण्यात आल्यास दिव्यांग आरक्षणाचा अनुशेष पुढील दोन भरती वर्षे पुढे ओढण्यात यावा, त्यानंतर पाचव्या पदभरती वर्षात अनुशेष व्यपगत करण्यात यावा.

९. दिव्यांग व्यक्तींचा समावेश:-

- (१) दिव्यांग आरक्षणाला एकूण समांतर आरक्षण (Overall Horizontal Reservation) तत्व लागू असल्याने, निवड झालेला सुयोग्य दिव्यांग उमेदवार ज्या अराखीव अथवा सामाजिक प्रवर्गातील असेल, त्या प्रवर्गातील सर्वसाधारण पदावर दर्शविण्यात यावे.
- (२) मूळ निवडयादी मधील पात्र दिव्यांगाची निवड झाल्यानंतर सदर उमेदवार पद स्विकारत नाही अथवा अन्य पद स्विकारण्यासाठी पद सोडून जातो, अशा वेळी निवडयादीचा अंतिम मुदत संपुष्टात येईपर्यंत, सदर पद दिव्यांग प्रतिक्षयादीमधील पुढील उमेदवारास उपलब्ध करून देण्यात यावे.

- (३) दिव्यांग प्रतिक्षायदीमधील गुणवत्तेनुसार पुढील सुयोग्य दिव्यांग उमेदवाराची निवड करताना, तो उमेदवार अराखीव अथवा ज्या सामाजिक प्रवर्गातील असेल, त्या अराखीव अथवा सामाजिक प्रवर्गात प्रतिक्षायदीत सर्वसाधारण पद उपलब्ध असेल तर त्या पदावर त्याला नियुक्ती देण्यात यावी.
- (४) उमेदवाराच्या सामाजिक आरक्षणानुसार, संबंधित सामाजिक प्रवर्गामध्ये त्याच निवडप्रक्रियेत पद उपलब्ध झाले नाही तर त्याच्या सामाजिक प्रवर्गानुसार भविष्यातील संभाव्य रिक्त पदावर त्याची नियुक्ती करण्यात यावी. अशावेळी त्या निवडप्रक्रियेत दिव्यांग आरक्षणासाठी अतिरिक्त पद आवश्यकतेनुसार निर्माण करावे.
- (५) मूळ निवडयादीमधील दिव्यांग उमेदवाराने पद न स्विकारल्यामुळे अराखीव अथवा संबंधित सामाजिक प्रवर्गात रिक्त झालेले पद त्याच निवडप्रक्रियेत गुणवत्तेवर भरण्यात यावे.
- (६) नियुक्ती प्राधिकारी यांनी दिव्यांग उमेदवारासाठी अतिरिक्त भरण्यात आलेले पद संबंधित सामाजिक प्रवर्गात पुढील पदभरतीमध्ये समायोजित करावे.

१०. पात्र दिव्यांग उमेदवार उपलब्ध होत नसल्यास निकषात सुट देणे :- दिव्यांगांसाठी आरक्षित जागेसाठी पात्र उमेदवार मिळत नसल्यास दिव्यांग आरक्षण प्रवर्गातील उमेदवारांना विहित करण्यात आलेल्या अटी व शर्तीमध्ये सुट देता येईल. परंतु असे करताना विहित अपंगात्वाच्या प्रमाणात कोणतीही सुट देता येणार नाही. सुट देण्यात आलेल्या अटी व शर्तीचा लाभ खुला व सामाजिक आरक्षण प्रवर्गातील सर्व उमेदवारांना एकसारखा देण्यात यावा.

११. मागणीपत्र सादर करतांना निवड प्राधिकरणास सादर करावयाचे प्रमाणपत्र :- दिव्यांग अधिनियमातील तरतुदींची काटेकोर अंमलबजावणी करून पद भरती करण्यात यावी. यासाठी सोबत जोडलेल्या "प्रपत्र ब" मध्ये विहित नमुन्यात मागणीपत्र सादर करताना सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रमाणीत करावे. तसेच प्रथम नियुक्तीच्या वेळी नियुक्ती प्राधिकारी यांनी संबंधित उमेदवार दिव्यांगांसाठी विहित करण्यात आलेल्या टक्केवारीत अपंगत्व असल्याची खात्री करून आरक्षणाचा लाभ घेण्यास पात्र असल्याचीही खातरजमा करील.

१२. "एकाकी" पदाला सामाजिक आरक्षण लागू नाही. त्यामुळे "एकाकी" पदाला दिव्यांग आरक्षण लागू राहणार नाही.

१३. दिव्यांग आरक्षणाची अंमलबजावणी प्रभावी व काटेकोरपणे करण्याची जबाबदारी संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी यांची राहिल. तसेच दि.०५.०७.२०२२ रोजीच्या शासन परिपत्रकानुसार सरळसेवा भरती/आरक्षण/अनुशेष ही माहिती सूचनाफलकावर लावताना, त्या दिव्यांगांच्या सरळसेवा/पदोन्नती साठी उपलब्ध पदांबाबत व अनुशेषाबाबतचा तपशील समाविष्ट करण्यात यावा.

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ मधील तरतुदीनुसार दिव्यांगाच्या सरळसेवेची माहिती ठेवण्यासाठी
बिंदूनामावलीचा विहित नमुना

भरती वर्ष	पदाचे नाव	रोटेशन (चक्री) क्रमांक	बिंदू क्रमांक	दिव्यांगाच्या खालील विविध प्रकारांपैकी विहित दिव्यांगत्व असलेल्या व्यक्तीसाठी सुनिश्चित करण्यात आलेले आहे काय				आरक्षित किंवा अनारक्षित (आरक्षित असल्यास ज्या सुनिश्चित प्रकारासाठी आरक्षित असेल तो गट नमूद करावा)	ज्या व्यक्तीची नियुक्ती करण्यात आली त्याचे नाव व नियुक्तीचा दिनांक	नियुक्त करण्यात आलेल्या व्यक्तीचा अ, ब, क, (ड व इ) मधील प्रकार	शेरा
				अ	ब	क	(ड व इ)				

मागणीपत्रासोबत सादर करण्याचे प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ जो दिनांक १९/०४/२०१८ रोजी अंमलात आलेला आहे. त्यामधील तरतुदीनुसार दिव्यांग व्यक्तीसाठी विहित करण्यात आलेल्या आरक्षणाच्या काटेकोर अंमलबजावणीची काळजी घेवून हे मागणीपत्र पाठविण्यात येत आहे. सोबतच्या मागणीपत्रात देण्यात आलेली रिक्त पदे हे बिंदू क्रमांक --- वरील चक्री (रोटेशन) क्रमांक --- मधील १०० बिंदूनामावलीतील रोस्टरमधील --- इतकी रिक्त पदे विहित दिव्यांग असलेल्या व्यक्तीसाठी आरक्षित आहेत.

सक्षम नियुक्ती प्राधिकारी

ब) पदोन्नती:

१) पदांची गणना -

१.१ दिव्यांग अधिकारी व कर्मचारी यांना वेतनगट -४ मधून वेतनगट -४ मधील, वेतनगट -४ मधून वेतनगट -३ मधील, वेतनगट -३ मधून वेतनगट -३ मधील, वेतनगट -३ मधून वेतनगट -२ मधील, वेतनगट -२ मधून वेतनगट -२ मधील, वेतनगट -२ मधून वेतनगट -१ मधील निम्नस्तरापर्यंतच्या पदांना (Lowest rung of Pay group I) नियुक्तीस योग्य ठरविलेल्या पदांवर (Identified Posts) पदोन्नतीमध्ये ४% आरक्षण देण्यात यावे.

१.२ पदोन्नतीमध्ये एखादया संवर्गातील रिक्त पदाच्या ४% पदे दिव्यांग व्यक्तींसाठी आरक्षित ठेवण्यात यावीत. दिव्यांगांना खालील नमूद दिव्यांग प्रकारा नुसार "(अ)", "(ब)" आणि "(क)" या दिव्यांग प्रकारांसाठी प्रत्येकी १% तसेच "(ड)" व "(इ)" या दोन प्रकारांसाठी एकत्रित १% या प्रमाणे एकूण ४% आरक्षण देण्यात यावे.

अ.क्र.	गट	दिव्यांग प्रकार	आरक्षणाची टक्केवारी
१	अ	अंध / अल्पदृष्टी	१%
२	ब	कर्णबधीरता अथवा ऐकू येण्यातील दुर्बलता	१%
३	क	अस्थीव्यंगता / मेंदुचा पक्षघात (Cerebral Palsy) / कुष्ठरोग मुक्त (leprosy cured) / शारिरिक वाढ खुंटणे (dwarfism) / आम्ल हल्लाग्रस्त (acid attack victims) / स्नायु विकृती (muscular dystrophy) / नैसर्गिक अंगदोष किंवा मज्जासंस्थेचा त्रास नसलेली मणक्याची विकृती किंवा मणक्याची दुखापत (Spinal Deformity and Spinal Injury without any neurological / limb dysfunction)	१%
४	ड	स्वमग्नता (Autism) / मंदबुद्धी किंवा आकलन क्षमतेची कमतरता (Intellectual Disability) / विशिष्ट शिक्षण अक्षमता (Specific learning disability) / मानसिक आजार (Mental illness)	१%
५	इ	वरील अ ते ड अंतर्गत नमूद दिव्यांगत्व प्रकारांपैकी एकापेक्षा जास्त दिव्यांगत्व असलेल्या बहुविकलांगता प्रकारांसाठी सुनिश्चित करण्यात आलेल्या पदासाठी पात्र व्यक्ती. यामध्ये कर्णबधीर-दृष्टीहीनता (deaf-blindness) चा समावेश आहे.	

१.३ ज्या वेतनगट/संवर्गात (Pay Group/Cadre) सरळ सेवेने करावयाच्या नियुक्तीचे प्रमाण ७५%पेक्षा जास्त नसेल, अशाच वेतनगट/संवर्गामध्ये दिव्यांग कर्मचाऱ्यांना पदोन्नतीमध्ये आरक्षण राहिल.

१.४ पदोन्नतीमध्ये दिव्यांग आरक्षणाचा लाभ घेवू इच्छणाऱ्या व्यक्तीने सक्षम प्राधिकाऱ्याचे विहित दिव्यांगत्व असणारे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी दिव्यांगतत्वाचे प्रमाण ४०% किंवा त्यापेक्षा जास्त असणे आवश्यक आहे. पदोन्नती प्रक्रियेदरम्यान दिव्यांग उमेदवाराचे दिव्यांगत्व संशयास्पद वाटल्यास त्याच्या दिव्यांगतत्वाच्या प्रमाणपत्राची तपासणी/फेरतपासणी करण्याचे अधिकार नियुक्ती अधिकाऱ्यांना राहिल.

२) पदोन्नतीमध्ये दिव्यांग आरक्षणातून सूट देणे:-

एखादया विभागातील पद आरक्षित करणे शक्य होणार नसल्यास याबाबतीत सूट देण्याबाबतच्या तरतुदी दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम-२०१६ च्या कलम २०(१) मध्ये नमूद केलेल्या आहेत. त्यानुसार एखादया शासकीय विभागास या आस्थापनेस अथवा संवर्गास त्या पदाच्या कामाचे स्वरूप व जबाबदाऱ्या विचारात घेवून दिव्यांग व्यक्तीसाठी पद (सुनिश्चितीकरणातून) आरक्षणातून आस्थापनेवरील सर्व संवर्गासाठी किंवा काही संवर्गासाठी सूट घ्यावयाची असल्यास तसा प्रस्ताव संपूर्ण समर्थनासह व दिव्यांग आयुक्त यांच्या शिफारशीसह संबंधीत प्रशासकीय विभागाने दिव्यांग कल्याण

विभाग यांच्या सहमतीने संयुक्तिक आदेश निर्गमित करावेत. तसेच यापूर्वी अपवाद करण्यात आलेल्या संवर्गासाठी/पदांसाठी पुनःश्च मान्यतेची आवश्यकता राहणार नाही.

३) दिव्यांगत्वामुळे पदोन्नतीस नकार न देणे -

३.१ दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ मधील कलम २०(३) अनुसार दिव्यांगत्वामुळे कोणत्याही व्यक्तीला कंपनीकडून पदोन्नती नाकारता येणार नाही.

३.२ दिव्यांग व्यक्ती अधिनियम-२०१६ मधील कलम २०(४) अनुसार दिव्यांग उमेदवार कोणत्याही पदावर काम करण्यास असमर्थ असल्यास त्याचे पद समान वेतनश्रेणी आणि सेवा फायदे असणाऱ्या इतर पदांमध्ये रुपांतरित करावे. त्याच्यासाठी सुयोग्य पद उपलब्ध होईपर्यंत अशा उमेदवाराला अधिसंख्य पदावर (supernumerary post) ठेवण्यात यावे अधिसंख्य पदावर ठेवलेला दिव्यांग उमेदवार त्यानंतरच्या वरिष्ठ वेतनश्रेणीमध्ये पदोन्नतीसाठी पात्र असल्यास आणि असा उमेदवार संबंधित वरिष्ठ वेतनश्रेणीतील कोणत्याही पदावर काम करण्यास असमर्थ असल्यास त्याचे पूर्वीच्या वेतनश्रेणीतील अधिसंख्य पद व्यपगत करावे आणि वरिष्ठ वेतनश्रेणीतील अधिसंख्य पद तयार करून त्याला त्यावर ठेवावे. अशा प्रस्तावाबाबत कंपनीच्या सांघिक कार्यालयातील संबंधीत मानव संसाधन विभागाने दिव्यांग कल्याण विभाग, सार्वजनिक आरोग्य विभाग व वित्त विभाग, महाराष्ट्र शासन यांच्या मान्यतेने निर्णय घ्यावा.

३.३ एखाद्या अधिकारी व कर्मचार्यास सेवेत नियुक्ती झाल्यानंतर दिव्यांगत्व आल्यास, त्याला पदावनत करता येणार नाही. दिव्यांग अधिकारी/कर्मचारी यांची दिव्यांगांमधील सेवा ज्येष्ठता विहित दिव्यांगत्वाच्या वैध प्रमाणपत्राच्या दिनांकापासून ग्राह्य धरण्यात यावी. एखाद्या अधिकारी/कर्मचार्याचे नियुक्तीपूर्वीच्या दिनांकाचे दिव्यांगत्वाचे वैध प्रमाणपत्र असल्यास, त्याची दिव्यांगांमधील सेवाज्येष्ठता नियुक्तीच्या दिनांकापासून ग्राह्य धरण्यात यावी.

३.४ एखाद्या दिव्यांग उमेदवाराची गुणवत्तेनुसार दिव्यांग आरक्षणाचा लाभ न घेता निवड झाली असल्यास व अशा उमेदवाराचे नियुक्तीपूर्वीच्या दिनांकाचे दिव्यांगत्वाचे वैध प्रमाणपत्र असल्यास, अशा उमेदवाराची दिव्यांगांमधील सेवा ज्येष्ठता त्याच्या नियुक्तीच्या दिनांकापासून ग्राह्य धरण्यात यावी.

३.५ दिव्यांग अधिकारी व कर्मचारी यांना सर्व वेतनगटांमध्ये पदोन्नतीमध्ये आरक्षण देण्यात आल्यामुळे काही उमेदवारांनी आता विहित दिव्यांगत्व प्रमाणपत्र संबंधित यंत्रणेकडून उपलब्ध करून घेतले अथवा नियुक्ती अधिकारी यांना सादर केली असण्याची शक्यता आहे. अशा उमेदवारांची देखील दिव्यांगांमधील सेवा ज्येष्ठता त्यांच्या दिव्यांगत्वाच्या वैध प्रमाणपत्राच्या दिनांकापासून ग्राह्य धरण्यात यावी.

३.६ कोणत्याही दिव्यांग अधिकारी व कर्मचारी यांना तात्पुरत्या दिव्यांगत्व प्रमाणपत्राच्या आधारे पदोन्नतीमध्ये आरक्षणाचा लाभ देण्यात येवू नये.

४) विहित दिव्यांगत्व असणाऱ्या अधिकारी व कर्मचारी यांच्याकरिता दिव्यांग आरक्षणाची पदे निश्चित करताना त्या-त्या संवर्गासाठी विहित केलेल्या प्रमाणात एका निवडसूची (भरती) वर्षातील रिक्त पदांवर गणना करण्यात यावी.

४.१ एखाद्या संवर्गात/ गटात दिव्यांगत्वाच्या सर्व प्रकारांसाठी पदे सुनिश्चित केली असली किंवा कमी प्रकारांसाठी पदे सुनिश्चित केली असली तरी जेवढ्या प्रकारांसाठी पदे सुनिश्चित केली आहेत त्यासाठीचे एकूण आरक्षण ४% एवढेच राहिल. कमी दिव्यांग प्रकारासाठी पदे सुनिश्चित केली म्हणून आरक्षणाचे एकूण प्रमाण कमी करण्यात येणार नाही.

४.२ एखाद्या पदोन्नतीच्या पदासाठी एकापेक्षा जास्त निम्न संवर्ग उपलब्ध असल्यास, सर्व निम्न संवर्गातील दिव्यांग कर्मचार्यांची त्यांच्या नियमित ज्येष्ठतेनुसार यादी तयार करणे आवश्यक आहे. सदर यादीतून विहित दिव्यांग प्रकारानुसार पदोन्नती करणे आवश्यक आहे.

५) विचारक्षेत्रातील दिव्यांग व्यक्तींना अनारक्षित पदावर पदोन्नतीने समायोजित करणे -

५.१ सेवाज्येष्ठतेने पदोन्नती (Promotions by seniority cum fitness) एखादया दिव्यांग अधिकारी व कर्मचारी सेवाज्येष्ठतेनुसार पदोन्नतीच्या नियमित विचारक्षेत्रात येत असल्यास, त्यांचेसाठी दिव्यांगाच्या सुनिश्चित प्रकारानुसार दिव्यांग पद आरक्षित नसले तरी त्यांना पदोन्नती नाकारता येणार नाही.

५.२ एखादा दिव्यांग अधिकारी व कर्मचारी यांची सेवाज्येष्ठतेनुसार (By seniority) पदोन्नती होत असल्यास व निवडसूचीमध्ये दिव्यांगासाठीचे सुनिश्चित पद रिक्त असल्यास असे पद दिव्यांग आरक्षणाने भरले असे समजण्यात यावे.

५.३ निवडीने पदोन्नती (Promotions by Selection) -

दिव्यांग उमेदवारांची इतर उमेदवारांप्रमाणेच व प्रचलित नियमाप्रमाणे दिव्यांग उमेदवारांना देण्यात आलेल्या सवलतीचा लाभ न घेता एखादया पदावर निवड झाली असेल अशा उमेदवाराची गणना दिव्यांगासाठी आरक्षित जागेवर करण्यात येऊ नये व दिव्यांगासाठी आरक्षित पद/ पदे इतर दिव्यांग उमेदवारांमधून भरण्यात यावी.

६) उमेदवार दिव्यांग आरक्षणाने पदोन्नत झाल्यास त्याच्या दिव्यांगत्व प्रकाराचा स्पष्ट उल्लेख पदोन्नतीच्या आदेशामध्ये करण्यात यावा.

७) मर्यादीत विभागीय स्पर्धा परीक्षा/ विभागीय परीक्षा मधून पदोन्नती देताना, पात्र दिव्यांग उमेदवार उपलब्ध होत नसल्यास निकषात सूट देणे.

मर्यादीत विभागीय स्पर्धा परीक्षा/ विभागीय परीक्षा मधून पदोन्नती देताना, दिव्यांगाच्या आरक्षित जागेसाठी पात्र उमेदवार मिळत नसल्यास दिव्यांग आरक्षण प्रवर्गातील (अ, ब, क, ड व इ) उमेदवारांना विहित करण्यात आलेल्या अटी व शर्तीमध्ये सूट देण्यात यावी. तथापि, विहित दिव्यांगत्वाच्या प्रमाणात (दिव्यांग प्रमाणपत्राचे निकष) कोणतीही सूट देता येणार नाही. सूट देण्यात आलेल्या अटी व शर्तीचा लाभ अराखीव व सामाजिक आरक्षण प्रवर्गातील सर्व उमेदवारांना एकसारखा देण्यात यावा.

८) बिंदूनामावली (रोस्टर) राखणे - पदोन्नतीमध्ये ४% आरक्षण देण्यासाठी प्रत्येक कार्यालयाने त्यांच्या आस्थापनेवरील नियुक्तीसाठी योग्य ठरविलेल्या पदांची (Identified Posts) संवर्गनिहाय/ गट निहाय/ पद निहाय रिक्त पदांवर आधारित (vacancy base) १०० पदांची सरळसेवा व पदोन्नतीसाठी बिंदूनामावली/ स्वतंत्र नोंदवही ठेवावी. त्यामध्ये १, २६, ५१ व ७६ हे बिंदू दिव्यांगाकरिता सुनिश्चित करण्यात यावेत.

वरील बिंदूंची विभागणी खालील ४ गटात करण्यात यावी.

अ.क्र.	बिंदूंची विभागणी	वेतनगट १ ते ४ पदोन्नती करीता निश्चित बिंदू
१.	गट - १ बिंदु क्र. १ ते २५	१
२.	गट - २ बिंदु क्र. २६ ते ५०	२६
३.	गट - ३ बिंदु क्र. ५१ ते ७५	५१
४.	गट - ४ बिंदु क्र. ७६ ते १००	७६

उक्त गटांमध्ये "अ", "ब", "क" या विहित दिव्यांग प्रकारांसाठी प्रत्येकी १ बिंदू आणि "ड" आणि "इ" या दिव्यांग प्रकारांसाठी एकत्रितपणे १ बिंदू असे दिव्यांग प्रकारानुसार बिंदू आरक्षित करण्यात यावेत.

८.१ सद्यःस्थितीत पदोन्नतीमध्ये मागासवर्ग आरक्षणाबाबतचे प्रकरणी विशेष अनुज्ञा याचिका क्र.सिन्हील अपील क्र. ६५८/२०२२ (SLP (c) No.२८३०६/२०१७) The State of Maharashtra Vs Shri Vijay Ghogre & ors. मा.सर्वोच्च न्यायालयात प्रलंबित आहे. त्यामुळे दिव्यांग व्यक्तीस रिक्त पदांपैकी दिव्यांग प्रकारानुसार उपलब्ध बिंदूवर दर्शविण्यात यावे.

८.२ एखाद्या पदासाठी दिव्यांगाचा कोणताही एकच प्रकार सुनिश्चित असल्यास गट १ मधील बिंदू पासून सुरुवात करावी. एकापेक्षा जास्त प्रकारातील पदे सुनिश्चित असल्यास १) अंध / अल्पदृष्टी २) कर्णबधीरता अथवा ऐकु येण्यातील दुर्बलता ३) अस्थीव्यंगता / मेंदुचा पक्षघात (Cerebral Palsy) /

कुष्ठरोग मुक्त (leprosy cured) / शारिरिक वाढ खंटणे (dwarfism) / आम्ल हल्लाग्रस्त (acid attack victims) / स्नायु विकृती (muscular dystrophy) नैसर्गिक अंगदोष किंवा मज्जासंस्थेचा त्रास नसलेली मणक्याची विकृती किंवा मणक्याची दुखापत (Spinal Deformity and Spinal Injury without any neurological / limb dysfunction) ४) स्वमग्नता (Autism) मंदबुद्धी किंवा आकलन क्षमतेची कमतरता (Intellectual Disability) / विशिष्ट शिक्षण अक्षमता (Specific learning disability) / मानसिक आजार (Mental illness) ५) वरील १ ते ४ मध्ये नमूद दिव्यांगत्व प्रकारांपैकी एकापेक्षा जास्त दिव्यांगत्व असलेल्या बहुविकलांगता प्रकारांसाठी सुनिश्चित करण्यात आलेल्या पदासाठी या क्रमाने आळीपाळीने आरक्षित राहिल याची खातरजमा करावी.

८.३ जरी बिंदू क्रमांक १, २६, ५१ व ७६ दिव्यांग व्यक्तींसाठी आरक्षित असले तरी उक्त बिंदूवर त्यांचा समावेश होत नसल्यास त्यांच्यासाठी आरक्षित गटातच त्यांना दर्शविण्याची दक्षता संबंधित नियुक्ती अधिकाऱ्यांनी घ्यावी. एखादया वेळी गट १ मधील १ ते २५ बिंदू वर काही कारणास्तव सुयोग्य दिव्यांग प्रकारातील उमेदवाराचा समावेश करणे शक्य होत नसल्यास गट २ मधील दोन बिंदूचा सुयोग्य वापर करण्यात यावा. म्हणजेच एका गटात बिंदू राखीव ठेवणे काही कारणास्तव शक्य न झाल्यास तो पुढील गटात समावेश करणे आवश्यक राहिल. १०० बिंदू नामावली पूर्ण झाल्यास पुन्हा पहिल्या बिंदूपासून चक्र गणना सुरु करावी. बिंदूनामावलीचा नमुना प्रपत्र-"क" सोबत देण्यात आला आहे.

८.४ दिव्यांग आरक्षण हे एकूण समांतर आरक्षण आहे. त्यामुळे दिव्यांग कर्मचाऱ्यास त्यांच्या दिव्यांग प्रवर्गानुसार (अ, ब, क, ड व इ) , त्यांना नोंदवहीत आरक्षित केलेल्या बिंदूनुसार पदोन्नती देताना त्यास त्याच्या सामाजिक आरक्षण/ अराखीव प्रवर्गानुसार (उदा.अ.जा.,अ.ज.,अराखीव) बिंदूनामावली (Roster) मध्ये दर्शविण्यात यावे.

८.५ रिक्त असलेल्या पदांवर पदोन्नतीसाठी जेवढ्या पदांची निवडसूची तयार करावयाची आहे तेवढ्या १०० टक्के पदांसाठी निवडसूची तयार करावी. सदर निवडसूची तयार करताना दिव्यांग आरक्षणाची अंमलबजावणी करण्यासाठी संदर्भाधिन शासन निर्णयात विहित करण्यात आलेल्या तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यात यावी. मात्र सद्यःस्थितीत पदोन्नती देताना दिव्यांग नसलेल्या अधिकाऱ्यांना ५० टक्के पदांवर पदोन्नती द्यावी व त्या व्यतिरिक्त दिव्यांगाकरीता पदोन्नतीसाठी लागू केलेल्या ४ टक्के आरक्षणानुसार निवडसूचीतील पात्र दिव्यांग अधिकाऱ्यांना सद्यःस्थितीतील एकूण रिक्त पदांपैकी उर्वरित ५०% रिक्त पदांवर पदोन्नती देण्यात यावी.

९) **मागणीपत्र सादर करताना निवड अधिकाऱ्यास/विभागीय पदोन्नती समितीला सादर करावयाचे प्रमाणपत्र** - दिव्यांग अधिनियामातील तरतुदींची काटेकोर अंमलबजावणी करून पद भरती करण्यात यावी. यासाठी सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट - "ब" मध्ये विहित नमुन्यात मागणीपत्र सादर करताना सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रमाणीत करावे. मागणीपत्रात/ विभागीय पदोन्नती समितीच्या प्रस्तावात भरावयाच्या दिव्यांग प्रकाराचा स्पष्ट उल्लेख असावा.

१०) **दिव्यांगांसाठी आरक्षित पदे पुढील भरती वर्षात ओढणे व अंतर्गत परिवर्तनाने पदभरती करणे**

१०.१) **ज्येष्ठतेने पदोन्नती (Promotion by seniority cum fitness)**

१) दिव्यांग आरक्षणाने पद भरती करताना सुयोग्य दिव्यांग कर्मचाऱ्यांचा दिव्यांग आरक्षणानुसार पदोन्नतीसाठी विचार करावा.

२) संबंधित दिव्यांग प्रवर्गानुसार पुरेसे दिव्यांग कर्मचारी सर्वसाधारण पदोन्नती क्षेत्रात उपलब्ध होत नसतील, तेथे संबंधित ज्येष्ठता सूचीतून पात्र दिव्यांग उमेदवार मिळेपर्यंत खाली जावे.

३) ज्येष्ठता सूचीमध्ये पात्र दिव्यांग उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास ती जागा रिक्त ठेवावी आणि पुढील भरती वर्षात ओढावी.

४) पुढील भरती वर्षात देखील पात्र दिव्यांग उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास अन्य दिव्यांग प्रकारातून अंतर्गत परिवर्तनाने पद भरती करावी.

५) अन्य दिव्यांग प्रकारातून अंतर्गत परिवर्तनाने देखील पद भरणे शक्य न झाल्यास तर ते आरक्षण पुढील दोन भरती वर्षाकरिता पुढे ओढावे व नंतर व्यपगत करावे.

१०.२) **मागील भरती वर्षातील अनुशेषाच्या जागा प्रथम भरण्यात याव्यात.**

३५

- ११) ज्या पदावर पदोन्नती द्यावयाची आहे त्या पदांच्या निम्नश्रेणीत, त्या दिव्यांग प्रवर्गातील व्यक्ती उपलब्ध असली पाहिजे.
- १२) दिव्यांग कर्मचाऱ्यांचा पदोन्नतीसाठी विचार करताना शासनाने वेळोवेळी केलेले पदोन्नती संबंधातील नियम, आदेश व निकष (उदा.पदोन्नतीलगतच्या पदावरील किमान सेवेचा कालावधी, विहित विभागीय/सेवा प्रवेशोत्तर प्रशिक्षण परिक्षा, गोपनीय अहवाल इ.) दिव्यांग कर्मचाऱ्यांने पूर्ण करणे आवश्यक आहे.
- १३) **संपर्क अधिकारी (Liaison Officer) नेमणे** - कंपनीमधील प्रत्येक आस्थापनेने किमान उप सचिव दर्जाच्या अधिकाऱ्यांची संपर्क अधिकारी म्हणून नेमणूक करावी. तसेच सामाजिक आरक्षणाची प्रकरणे हाताळणाऱ्या मागासवर्ग कक्षातील अधिकारी यांचेकडून दिव्यांगांच्या पदोन्नतीबाबतच्या प्रकरणांची माहिती तपासणी करण्यात यावी.
- १४) **दिव्यांग आरक्षणाची रिक्त पदे/ अनुशेष याबाबतचा तपशील सूचना फलकावर लावणे** - शासन निर्णय दि.२०.०४.२०२३ मध्ये नमूद संदर्भ क्र.५ येथील दि.०५.०७.२०२२ रोजीच्या परिपत्रकानुसार सरळसेवा भरती/आरक्षण/अनुशेष ही माहिती सूचनाफलकावर लावताना, त्यात दिव्यांगांच्या सरळसेवा/पदोन्नती साठी उपलब्ध पदांबाबत व अनुशेषाबाबतचा तपशील समाविष्ट करण्यात यावा.
- १५) शासन निर्णय दि.२०.०४.२०२३ मधील मुद्दा क्र.१३ व १५ च्या अनुषंगाने कंपनीतील दिव्यांग कर्मचाऱ्यांच्या पदोन्नती बाबतच्या तक्रारींच्या प्रकरणांची तपासणी करण्याकरीता कंपनीतील सांघिक कार्यालय, प्रादेशिक कार्यालय, परिमंडळ कार्यालय, मंडळ कार्यालय व विभागीय कार्यालय यामधील कमीत कमी वेतनगट -२ व त्यावरील दर्जाच्या अधिकाऱ्याची "संपर्क तथा तक्रार निवारण अधिकारी" म्हणून नेमणूक करावी.

(शासन निर्णय क्रमांक- दिव्यांग २०२२/प्र.क्र.८३/१६-अ दि.२०.०४.२०२३)

प्रपत्र - 'क'

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम-२०१६ मधील तरतुदीनुसार दिव्यांगांच्या पदोन्नतीची माहिती ठेवण्यासाठी बिंदूनामावलीचा विहित नमूना

भरती वर्ष	पदाचे नाव	चक्र क्रमांक (१ ते १०० रिक्त पदी)	बिंदू क्रमांक	दिव्यांग प्रकारासाठी सुनिश्चित पद				आरक्षित किंवा अनारक्षित असल्यास ज्या सुनिश्चित प्रकारासाठी आरक्षित असेल तो गट नमूद करावा)	ज्या व्यक्तीची नियुक्ती करण्यात आली त्याचे नाव व नियुक्तीचा दिनांक	नियुक्त करण्यात आलेल्या व्यक्तीचा अ,ब,क (ड व इ) मधील दिव्यांग प्रकार	शे रा
				अ	ब	क	(ड व क)				
भरती वर्षनिहाय गोष्टवारा - दि. १ सप्टेंबर,				ते दि. ३१ ऑगस्ट,				अखेर पर्यंत			

अ.क्र.	दिव्यांग आरक्षणासाठी उपलब्ध पदे	पदभरती वर्षात दिव्यांगातून भरण्यात आलेली पदे	पुढे ओढण्यात आलेली पदे	पदभरती वर्षात व्यपगत झालेली पदे

प्रपत्र - 'ड'

मागणीपत्र सादर करताना निवड प्राधिकरणास/विभागीय पदोन्नती समितीला सादर करावयाचे

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, दिव्यांग अधिनियम २०१६ जो दिनांक १९/०४/२०१७ रोजी अंमलात आलेला आहे. त्यामधील तरतुदीनुसार दिव्यांग व्यक्तीसाठी विहित करण्यात आलेल्या आरक्षणाच्या काटेकोर अंमलबजावणीची काळजी घेवून हे मागणीपत्र पाठविण्यात येत आहे. सोबतच्या मागणीपत्रात देण्यात आलेली रिक्त पदे हे बिंदू क्रमांक ---- वरील चक्र क्रमांक ----- मधील १०० बिंदूनामावलीतील रोस्टरमधील ----- इतकी रिक्त पदे विहित दिव्यांग असलेल्या व्यक्तीसाठी आरक्षित आहे.

सक्षम नियुक्ती प्राधिकारी